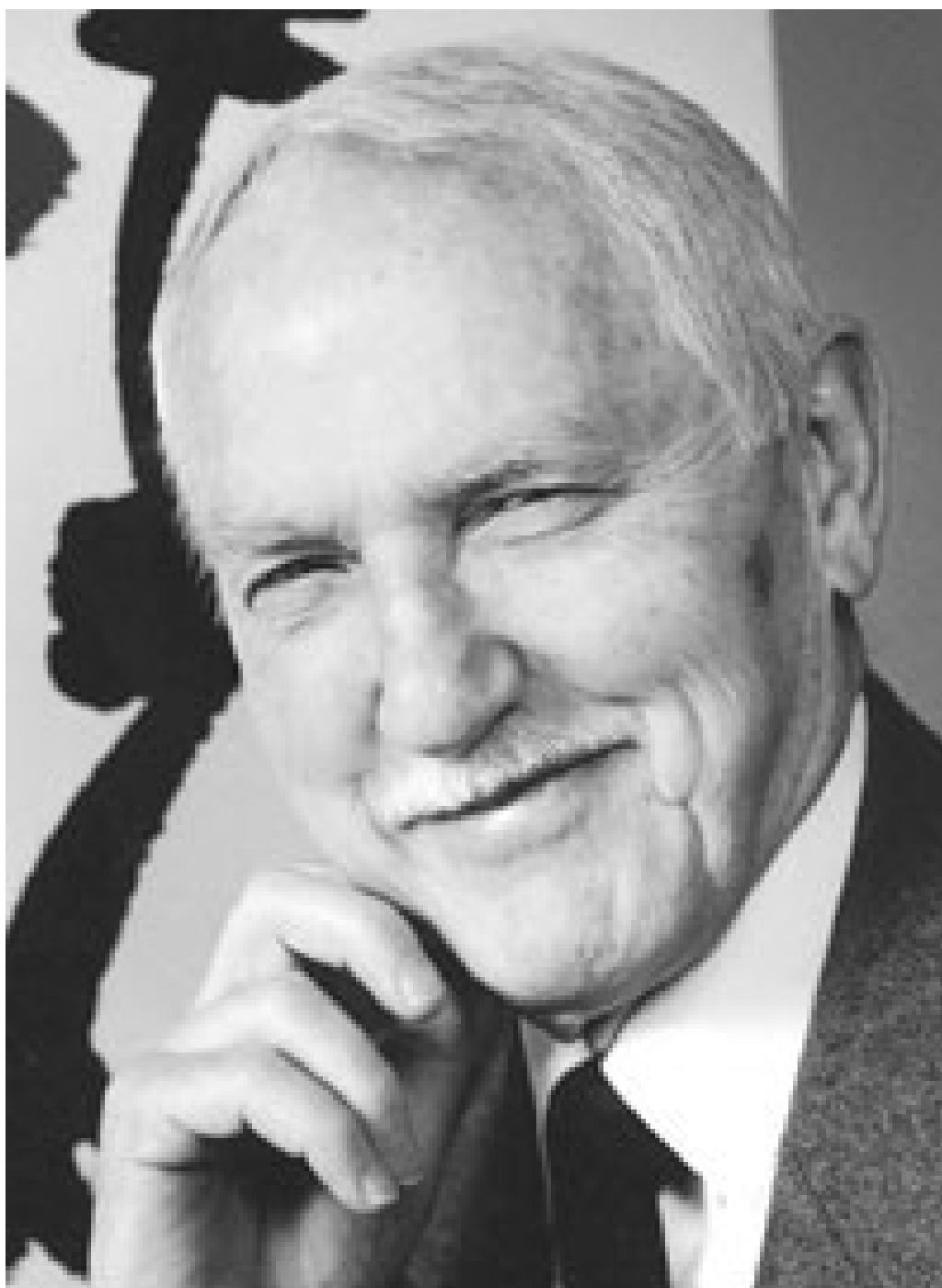

Minneord

OSS IMELLOM

Et trist budskap nådde oss onsdag 10.2. 2010 da vår nære venn og kollega Jo E. Asvall døde på Rigshospitalet i København. Han var da 78 år gammel, og en spesiell, sjelden og imponerende medisinsk karriere tok slutt.

Jo Asvall ble født 1931 i Drammen. Etter medisinsk embetseksamen ved Universitetet i Oslo i 1956, arbeidet han et par år i Tromsø og i Vikna kommune. Allerede som 28-åring ble han leder for WHO's globale antimalariakampanje i Togo og Dahomey (nåværende Benin). Etter fire år i Vest-Afrika vendte han i 1963 tilbake til Norge. Her gjennomførte han åtte års spesialutdanning i radiologi og onkologi ved Radiumhospitalet. Deretter gjennomgikk han ett års spesialutdanning i offentlig helsearbeid ved universitetet Johns Hopkins i Baltimore, der han senere også fikk en utmerkelse for sin store innsats i internasjonal helse.

I 1973 ble han ansatt som Statens overlege for sykehusvesenet og leder av sykehuskontoret i Sosialdepartementet, Helsedirektoratet. Her ble han pådriver for system og plan i sykehusutbyggingen i Norge, best kjent gjennom St.meld. nr. 9 (1974 – 75): «Sykehusutbygging m.v. i et regionalisert helsevesen». Han ble kalt «supersystematikeren» som for alvor startet arbeidet med å profesjonalisere helseplanleggingen.

I 1976 innledet han en imponerende internasjonal karriere. Han ble først tilknyttet Europa-avdelingen av WHO i København som konsulent i planlegging og i 1980 som direktør med ansvar for koordinering av WHO's programmer, inntil han i 1985 ble valgt til regionaldirektør for Europa. Han ble en meget populær og aktet «Europa-direktør». I denne stilling ble han gjenvalgt to ganger, i 1990 og 1995. Internasjonalt er Asvall betraktet som den ledende kraft i videreutviklingen av WHO's programkonsept «Health for all». Han var også hovedansvarlig for opptak av 20 nye europeiske medlemsland i årene etter murens fall og for WHO's innsats i en rekke konflikter, bl.a. krigene på Balkan i 1990-årene.

Etter 24 år i WHO ble Jo Asvall i 2000 pensjonist – første gang. Da det internasjonalt anerkjente danske Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre akutt manglet en helsefaglig direktør, sprang Jo Asvall til og ble fra april 2001 direktør for senteret – opprinnelig kun for en overgangsperiode, som endte med å bli nesten fire år. Det var en periode preget av store utfordringer for og en avgjørende omstilling av senterets arbeid. I tillegg til innføring av nye handlingsplaner, ny struktur, en langsiktig politikk og kvalitetsutvikling av behandlingsarbeidet la Jo Asvall vekt på at senteret skulle være en aktiv politisk uavhengig institusjon.

Like etter at Asvall ble direktør for senteret, aksepterte Danmark en ny israelsk ambassadør som forsvarte bruken av tortur, og etter angrepet på World Trade Center 11. september samme år kom torturforbudet under stort press globalt. Jo Asvall hadde alltid mot til konsekvent å gå imot tortur. På samme måte lyktes det for ham gjennom det diplomati som han – mer enn noen annen – mestret, å unngå de millionnedskjæringene for senteret som regjeringen med finanslovforslaget for 2003 hadde lagt opp til.

Jo Asvall hadde en eksepsjonell arbeidsenergi. Selv etter at han i 2004 – for andre gang – gikk av med pensjon, løste han flere internasjonale oppgaver. Han fortsatte som konsulent helt til han døde, senest som rapportør om helsesituasjonen etter krigshandlingene i Gaza. Han var som sjef utrolig avholdt og nøt stor respekt faglig, kollegialt og når han som en god venn utfoldet seg sosialt.

Kun to dager før sin altfor tidlige død av kreft kunne han på sykehuset feire sølvbryllup sammen med hustruen, lege Kirsten Stæhr Johansen.

På vegne av nære venner og kolleger

Odd Steffen Dalgard

Sverre I. Harvei

Otto Steinfeldt-Foss

På vegne av Helsedirektoratet

Bjørn-Inge Larsen

På vegne av Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre

Tue Magnussen

Publisert: 8. april 2010. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.10.0223

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.